

D.E.: diagnostic, informare, tratament

Dacă mi s-ar cere exemplificarea unui domeniu al interdisciplinarității medicale, aş enunță fără ezitare Sexologia. Într-adevăr, pe arealul acesteia se întâlnesc, desigur, în proporții variabile, cunoștințe și informații din Ginecologie, Urologie, Endocrinologie, Dermatovenereologie, Boli infecțioase, Psihologie – Psihiatrie, Boli metabolice, Boli vasculare și hematologice, patologia cronică a aparatului respirator și/sau a coloanei vertebrale, ba chiar și suferințe de lungă durată din capitolul de Rinologie al ORL. Iar implicațiile disfuncției sexuale depășesc adesea ceea ce, cutumier, i se cere medicului să rezolve, prescriind un medicament sau altul ori intervenind chirurgical. Suferă calitatea vieții pacientului și relațiile „de cuplu”, care se pot deteriora, uneori, irevocabil. Divorțul, adulterul/concubinajul, părăsirea familiei sunt, de asemenea, consecințe în plan social – mă gândesc la copii –, ale unei sexualități deficiente, iar aceasta cu cât vîrstă celor afectați e mai tânără. Într-o carte apărută în 1972, într-o primă ediție și, în 1975, în a doua, autorul nota în prefață: „*A iubi este o artă, care necesită un fizic și psihic normal, o oarecare experiență, personalitate, un minimum de noțiuni de educație sexuală și o concepție etico-morală sănătoasă. Armonia vieții sexuale este una din garanțiile stabilității unui cuplu, a unei familiilor. Comportamentul sexual uman se manifestă într-un anumit context, social-cultural. Factorii sociali-economici influențează din plin acest comportament. Normele estetice și etice în care se încadrează relațiile sexuale sunt caracteristice fiecărei societăți. Dorința de împlinire a individului și printr-o viață sexuală satisfăcătoare o găsim la orice cuplu.*“ Surprinzătoare pentru această carte (Tudor Stoica, „Sexologie“, Ed. Medicală, București) nu sunt afirmațiile citate („*A iubi este o artă...*“), cât mai ales perioada apariției, cea a „Epocii de Aur“, când relațiile în cuplu trebuiau să aibă o singură finalitate: creșterea demografică.

O abordare modernă și complexă a acestei problematici ne este oferită de o excepțională lucrare apărută sub redacția președintelui Asociației de Medicina Sexualității din România, dl dr. Nicolae Calomfirescu, dar restrânsă tematic la **DISFUNCTIA ERECTILĂ** și scrisă sub forma unui „Ghid clinic de abordare multidisciplinară“ (Ed. Medicală, 2009). Este a doua ediție (precedenta, 2002), iar apariția ei a fost necesară deoarece: ● abordarea disfuncției erectile (D.E.) s-a modificat în acești șapte ani ● terapia medicamentoasă a D.E. s-a îmbogățit, alături de sildenafil apărând tadalafil și vardenafil ● terapia cu testosteron nu mai este privită cu „spaimă“ îmbolnăvirii prostatei ● iar dialogul pacient–medic a continuat să se îmbunătățească, bărbatul, mult mai „timid“ decât femeia, confesându-se acum frecvent urologului/medicului în legătură cu scăderile sale (reale sau doar închipuite) din punct de vedere sexual.

Împărțirea pe capitole a lucrării lui dr. N. Calomfirescu este cum nu se poate mai logică: *Anatomia și fiziologia erecției* (Nicolae Calomfirescu); *Epidemiologia D.E.* (Nicolae Calomfirescu); *Managementul D.E.* (Nicolae Calomfirescu, Cătălin Belinski); *Ultrasonografia Doppler în diagnosticul D.E.* (Zeno Spârchez, Daniel Porav-Hodade, Ioan Coman); *Tratamentul medical* (Nicolae Calomfirescu, Dana Mirela Lengyel); *Diagnostic și siguranță cardiovasculară în D.E.* (Dan Gaiță, Claudiu Avram); *Bolile metabolice și D.E.* (Romulus Timar, Laura Diaconu, Mircea Neagu); *Hipogonadism – D.E.* (Dana Bucuraș, Viorel Bucuraș); *Psihosexualitatea* (Augustin Cambosie, Anca Donțu, Cătălina Drăgulănescu, Carmen Popescu, Virgil Rîncu, Genoveva Teleki); *D.E. în psihiatrie* (Florin Tudose); *Interrelația Luts/HBP – D.E.* (Nicolae Calomfirescu, Andrei Valentin Manu-Marin); *D.E. indusă medicamentos* (Simona Negres).

Dacă pentru practician, cursuri la cele învățate la anatomie îl ajută să-și amintească structura organului copulator masculin, pentru fiziologia erecției (un fenomen complex psihono-neuro-endocrino-vascular, aflat sub controlul sistemului neurovegetativ) sunt discutate în carte lucruri relativ noi, precum cele legate de mediatorul principal al erecției, NO, și de secvențele ulterioare declansate de acesta. Cunoștințele asupra NO, de data relativ recentă, sunt cele care au permis crearea sildenafilului. Mecanismul atât de complex al erecției – nu uită să amintească autorul – „are loc [însă] numai în urma stimulării sexuale adecvate“... În capitolul de epidemiologie (date obținute prin anchete, chestionare etc.), aflăm că vîrstă medie de apariție a D.E. în România ar fi de 48 de ani și „crește semnificativ după 50 de ani“. Factori de risc semnificativi sunt: fumatul, alcoolul, stresul, dar și patologia metabolică și/sau cea vasculară. Un alt capitol analizează în detaliu tratamentul D.E., bazat pe următoarele principii: ● managementul condițiilor asociate este extrem de important ● este obligatorie investigarea de rutină a tuturor pacienților, chiar și când cauza pare «evidentă» ● terapia de primă intenție este cea orală cu inhibitori de PDE5; este eficientă în 75% din cazuri ● testosteronul este vital atât pentru o funcție sexuală normală, cât și pentru creșterea eficienței inhibitorilor de PDE5 ● o atenție deosebită trebuie acordată partenerei și relației de cuplu a pacientului“. Prima linie de tratament constă în terapia orală: sildenafil, tadalafil, vardenafil cu indicațiile, reacțiile secundare, contraindicațiile acestora. Pentru non-respondenți, autorii dezvoltă o întreagă strategie, între care – important! – tratamentul hipogonadismului concomitant. O a doua linie de tratament ar fi alcătuită din: injecția intracavernosă, tratamentul intrauretral (diverse dispozitive: „Medicated Urethral Suppository for Erection“) și dispozitivele cu vacuum. A treia linie, protezele peniene și procedeele chirurgicale de revascularizare peniană. Amplu este capitolul consacrat diagnosticului D.E. prin ultrasonografie: „Ecografia Doppler este tehnica ideală minim invazivă de explorare a sistemului vascular penian“. Dar, în concluziile la acest capitol, autorii afirmă: „Explorarea vasculară Doppler a fost considerată mult timp ca fiind «standardul de aur» în evaluarea funcționării arterelor cavernoase într-un mod minim invaziv. Există însă și autori care consideră că metoda are o valoare limitată ca explorare inițială la pacienții cu D.E., subliniind în același timp valoarea unei anamneze corecte și complete“. Cauzele hipogonadismului și tratamentul extrem de nuanțat al acestuia ocupă numeroase pagini, ca și capitolul, nu mai puțin important al psihosexualității. Oricum ar sta lucrurile, următoarea aserțiune a autorilor este încurajatoare pentru pacient, dar și pentru medicul acestuia altădată lipsit de soluții eficace: „La ora actuală este unanim acceptată ideea că orice D.E. este potențial tratabilă, indiferent de cauzele care concură la instalarea ei. Acest lucru este posibil numai printr-o abordare complexă, multidisciplinară a pacientului, centrată pe consiliere psihologică adecvată individuală/de cuplu“.

Opinez că lucrarea apărută sub redacția lui dr. N. Calomfirescu poate fi considerată în momentul de față ca furnizând cititorului un *summum* de informații și date (bibliografia de ultimă oră citată fiind un argument în sprijinul acestei afirmații), iar utilitatea noului „ghid clinic“ este motivată de faptul că D.E. a devenit, în condițiile îmbătrânirii populației, dar mai ales ale stresului și comorbidităților, o problemă de sănătate publică.

Sub redacția Nicolae Calomfirescu, **DISFUNCTIA ERECTILĂ** – ghid clinic de abordare multidisciplinară, Editura Medicală